

Till Livsmedelsverket
livsmedelsverket@slv.se

Stockholm, 23 januari 2025

Svar från Astma- och Allergiförbundet på frågan om anmälan av ”fri från”-märkning av livsmedel, dnr 2024/03715

Astma- och Allergiförbundet tackar för möjligheten att svara på Livsmedelsverkets fråga om anmälningskravet för Fri från-märkningen. Vi lämnar synpunkter utifrån ett konsumentperspektiv för personer med matallergi. Ungefär 8 procent av barnen och 3 procent av de vuxna i Sverige lever med matallergi. 1)

Astma- och Allergiförbundets synpunkter:

Vi anser att anmälningskravet för Fri från-märkningen ska finnas kvar. Förutom att anmälan görs till Livsmedelsverket anser vi att det är viktigt att kontrollmyndigheten i kommunen, där tillverkningen sker, också i fortsättningen får kopia på anmälan.

Motivering:

Vi ser betydelsen av att frågor om livsmedelssäkerhet för personer med matallergi drivs på EU-nivå med EU-gemensam lagstiftning. En svensk särlösning är därför problematisk.

Samtidigt fyller Fri-från-märkningen i svensk kontext en viktig funktion. Den viktigaste anledningen är framför allt att det finns stora kunskapsluckor om säkra livsmedel ur allergisyndpunkt i livsmedelsbranschen. Anmälningskravet fyller en viktig funktion som påtryckningsmedel för att livsmedelstillverkare ska skaffa sig kunskap om Fri från märkningen och följa lagen. Att ta bort anmälningskravet för märkningen befarar vi skulle kunna innebära att lagstiftningen följs sämre och att risken för allergireaktioner på grund av allergen i livsmedel ökar.

Under 2021 genomfördes internrevision av 38 kommunala livsmedelskontroller. Då framkom att endast 5 av dessa var utan anmärkning (13 procent). Det innebär att 87 procent fick en eller flera anmärkningar. 2). Det är ett starkt argument att behålla den enda nationella kontrollmekanismen som finns, anmälningskravet vid Fri från-märkning.

Allergikunskapen hos livsmedelstillverkare är otillräcklig. Det har visats bland annat i ett nationellt kontrollprojekt där den allergeninformation som gavs granskades för totalt 4344 produkter hos 2172 restauranger, kaféer och andra storhushåll. Fel allergeninformation lämnades för 17 procent av produkterna och totalt hos 25 procent av verksamheterna. 3)

Ett nordiskt samarbetsprojekt från 2015 om allergenmärkning av livsmedel visade också att för 10 procent av de kontrollerade produkterna var de allergiframkallande ingredienserna inte korrekt angivna i ingrediensförteckningen. EU:s regler följdes därmed inte. Mjök var det oftast förekommande icke-deklarerade allergenet, särskilt i choklad och bageriprodukter. 4)

Vänliga hälsningar

Marie-Louise Luther

Intressepolitiskt sakkunnig
Astma- och Allergiförbundet

Källor:

- 1) E. Rönmark, "Allergier största sjukdomsgrupp hos svenska barn och unga vuxna," Läkartidningen, 05 04 2016. <https://lakartidningen.se/klinik-och-vetenskap-1/artiklar-1/klinisk-oversikt/2016/04/allergier-storsta-sjukdomsgrupp-hos-svenska-barn-och-unga-vuxna/>
- 2) Livsmedelsverkets rapport 2022; [L 2022 nr 12 - Revision av den offentliga livsmedelskontrollen i leden efter primärproduktion 2021](#)
- 3) Livsmedelsverkets pressmeddelande 2023: [Var fjärde restaurang och kafé lämnar fel information om allergena ingredienser](#)
- 4) Nordiska ministerrådet 2016; [Undeclared allergens in food](#)